

Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin kirjallisuutta ja koulutuksia

Määritelmiä tunne- ja vuorovaikutustaitoihin liittyen:

Amerikassa organisaatio nimeltä Casel tutkii tunne- ja vuorovaikutustaitojen käyttöä ja oppimista. Tätä käsitettä käytetään paljon tutkimuskirjallisuudessa:

<http://www.casel.org/social-and-emotional-learning/core-competencies>

Anne Laajalahden väitöskirjassa määritellään vuorovaikutusosaaminen-käsitettä laajemmin, viestintätieteiden näkökulmasta (s. 17–28):

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43093/978-951-39-5618-9_vaitos29032014.pdf?sequence=1

Gordonin Toimivat ihmissuhteet –menetelmä:

Thomas Gordonin kehittämä vuorovaikutusmenetelmän avulla on koulutettu opettajia, vanhempia, johtajia ja myyntimiehiä. Linda Adams on Thomas Gordonin vaimo, joka on kirjoittanut enemmän yksilön näkökulmasta näistä taidoista.

Linkkien takaa löytyy lisää tietoa Gordonin ajattelusta sekä erilaisista vuorovaikutuskoulutuksista.

Gordonin ja Rosenbergin (seuraava otsikko) ajatukset kumpuavat humanistisesta psykologiasta ja Carl Rogersilta.

Linkkejä:

<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/valineita/koulutus> (Nuorten Keskuksen koulutuskalenteri)

<http://www.gordontraining.com/> (kansainvälisen Gordon-yhdistyksen sivut.)

<http://www.gtiry.net/> (suomalaisen vastaavan)

Kirjallisuutta:

Adams, L. 1999. Ole paras itsesi. Suom. T. Bacon. Jyväskylä: Gummerus.

Gordon, T. 2004. Toimiva perhe. Suom. S. Sjöman & M. Savolainen. Helsinki: Karisto.

Gordon, T. 2006. Toimiva koulu. Suom. Savolainen, M. Jyväskylä: Gummerrus.

NVC (Non violent communication)

”Haluan elämältäni myötäelämistä: vuorovaikutusta, joka perustuu molemminpuoliseen sydäimestä antamiseen” (Rosenberg).

Linkki Hanna Savannan kotisivuille. Hanna järjestää NVC-koulutuksia ympäri Suomen.

<http://www.savannaconnexions.fi/>

Rosenberg, M. B. 2015. Rakentava ja myötäelävä vuorovaikutus. Helsinki: Basam Books.

Yhteistoiminnallinen ongelmanratkaisu (CPS)

”Lapsi käyttäytyy oikein, jos vain osaa”

Vuorovaikutusmenetelmä, jossa ratkaistaan ristiriitatilanteita yhdessä lapsen kanssa ja opetetaan samalla lapselle käyttäytymiseen liittyviä taitoja. Moni opettaja ja vanhempi on kehunut paljon näiden kirjojen antia nimenomaan käytännönläheisyyden ansiosta.

Greene, R. W. 2006. Tulistuva lapsi. Uusi lähestymistapa helposti turhautuvien ja joustamattomien lasten ymmärtämiseen ja kasvattamiseen. Suom. E. Tervonen. Helsinki: Otava.

Greene, R. W. 2008. Koulun hukkaamat lapset. Opas käytösongelmaisten lasten auttamiseksi. WS Bookwell: Porvoo.

LionsQuest

Ohjelman avulla opiskellaan, miten luodaan turvallinen oppimisympäristö ja miten mm. erilaisia tunteja ja vuorovaikutustaitoja voi opettaa lapsille ja nuorille.

http://www.lions.fi/toiminta/lions_quest_-_elamisentaitoja/

Askeleittain

”Askeleittain-opetusohjelman avulla päiväkodissa, esikoulussa ja 1.-5. luokalla voidaan opettaa lapsille empatiataitoja, itsehillintä- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä tunteiden säätelyä. Nämä taidot edistävät tutkimusten mukaan lasten koulumenestystä ja myöhemmin heidän menestymistään työelämässä. Väkivaltaisia tilanteita voidaan välttää, kun suuttumuksen ja kiukun tunteita opitaan käsittelemään eri menetelmien avulla.”:

<http://www.hogrefe.fi/testit/askeleittain/AskeleittainEtusivu.html>

Turvataito

Kaija Lajunen on ollut kehittämässä lasten turvataitokasvatusta:

<http://www.kaijalajunen.fi/koulutus.htm>

Kirjallisuutta:

Lajunen, K. ym. 2009. Turvataitoja lapsille. Turvataitokasvatuksen oppimateriaali.

Friends –koulutus

Friends- mielen hyvinvointia edistävä ohjelma kouluikäisille. Suunnattu kasvattajille ja vanhemmille:

<http://www.aseanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/friends>

Aggression portaat – haastavien tunteiden kasvatustalli

Cacciatore, R. 2008. Aggression portaat (cd+kirja). Opetushallitus: Helsinki.

Tunnetaidot

Goleman, D. 2006. Tunneäly työelämässä. 4. Painos. Suom. J. Kankaanpää. Keuruu: Otava.

Isokorpi, T. 2004 Tunneoppia. Parempaan vuorovaikutukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Isokorpi, T. 2006. Napit vastakkain. Ristiriidat, rajat ja ratkaisut. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kokkonen, M. 2010. Ihastuttavat, vihasuttavat tunteet. Jyväskylä: PS-kustannus

Saarinen, M. & Kokkonen, M. 2003. Tunneäly. Kohti kokonaista elämää. Juva: WS Bookwell Oy.

Weare, K. 2004. Developing the emotionally literate school. London: Sage.

Muuta:

Gjerstad, E. 2015. Kuka on kukkulan kuningas. Lasten ja aikuisten valtasuhteet kasvun tukena.

Saloviita, T. 2014. Työrauha luokkaan.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2015. Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa.

Lahelma, E & Gordon, T. 2002. Vuorovaikutus- ja ihmissuhteet informaalisissa koulussa. Teoksessa: Koulun arkea tutkimassa, s. 42–58. Löytyy [täältä](#).

Holopainen, P., Järvinen, R., Kuusela, J. & Packalen, P. 2010. Työrauha tavaksi. Opetushallitus. Löytyy [täältä](#).

Savolainen, T. 2010. Haastava nuori ja koulunkäynti. Opas opettajalle. Opetushallituksen SAIRAKE-hanke. Löytyy [täältä](#).

Tutkimuskirjallisuutta

CASEL. www.casel.org. (Organisaatio, jossa tutkitkaun tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja niiden oppimista)

Klemola, U. 2009. Liikunnanopettaja tarvitsee vuorovaikutustaitoja. Väitöskirja: Jyväskylän yliopisto.

Klemola, U. & Mäkinen, T. 2014. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja oppii harjoittelemalla: Pedagogisia poimintoja opettajalle. Artikkelit Liikunnan ja terveystiedon opettajien ammattilehdessä. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/48351/klemola%20ja%20makinen%20tunne%20ja%20vuorovaikutustaitoja%20oppi%20harjoittelemalla%202.pdf?sequence=1>

Louhela, V. 2012. Kuuluksi tulemisen pedagogiikkaa kaikille yhteisessä koululiikunnassa. Väitöskirja: Oulun yliopisto. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514299964.pdf>

Mäkinen, T. 2012. Toimivaa vuorovaikutusta oppimassa. Autoetnografinen tutkimus tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimisprosessista. Pro gradu: Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/38350/URN:NBN:fi:ju-201208222219.pdf?sequence=1>

Talvio, M. 2014. How do teachers benefit from training on social interaction skills? Väitöskirja: Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/136437>

Äärelä, T. 2012. ”Aika paljon vaikuttaa minkälainen ilme opettajalla on naamalla” Nuoret vangit kertovat peruskouluajoistaan. Väitöskirja: Lapin yliopisto. https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61671/%C3%84%C3%A4rel%C3%A4_actaE_105pdfA.pdf?sequence=5

Jyväskylän yliopiston kielikeskuksen kursseja

Esim.

Työelämän viestintätaidot

Työhyvinvointia vuorovaikutuksesta

Esimiehen vuorovaikutusosaaminen

Ohjausviestintä

<https://kielikeskus.jyu.fi/opetus/puheviestinta/kurssit/puheviestinnan-kurssien-valintaopas>

Ryhmäilmiöihin, ryhmänohjaamiseen ja työyhteisöön liittyvää kirjallisuutta

Aalto, M. 2004. Ryppäästä ryhmäksi.

Aalto, M. 2015. Minusta meiksi.

Haapaniemi, R & Raina, L. 2014. Rakenna oppiva ryhmä. Pedagogisen viihtymisen käsikirja.

Hargreaves, A. & Fullan, M. 2012. Professional capital: Transforming teaching in every school.
New York, NY: Teachers College Press.

Jantunen, T. & Haapaniemi, R. 2013. Iloa kouluun. Avaimia kouluviihtyvyyteen.

Jäppinen, A-K. 2012. Onnistu yhdessä! Työyhteisön kehittämisen 10 avainta.

Klemola, U. & Kostiainen, E. 2012. Yhteisöllisyys, tasavertaisuus ja autenttisuus opettajaksi opiskelussa. Luottamus rakentaa tasavertaisen yhteisön. Teoksessa: Jääskelä, P. ym. (toim.) Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Jyväskylän yliopisto: KTL.

Koponen, T. & Ristiniemi, E. 2013. Kokemuksia työskentelyn vaikeudesta ryhmissä.

Teoksessa: Nikkola, T. ym. Toinen tapa käydä koulua. Kokemuksen, kielen ja tiedon suhde oppimiseen. s. 92–103.

Nikkola, T. & Löppönen, P. 2014. Oivalluksia ryhmästä. Pintaa syvemmälle ryhmäilmiöihin.

Löytyy [täältä](#).

Nikkola, T. 2013. Miksi ryhmä ei ryhdy työhön? Teoksessa: Nikkola, T., Rautiainen, M. &

Räihä, P. Toinen tapa käydä koulua. Kokemuksen, kielen ja tiedon suhde oppimisessa. s.58–91. Tampere: Vastapaino.

Nuorten Akatemia. Turvallisen opiskelijaryhmän rakentaminen ammatillisessa oppilaitoksessa.

– Teoriataustaa ja harjoituksia. Löytyy [täältä](#).

Nuorten Akatemia. Materiaaleja – Osallisuus ja vaikuttaminen. Löytyy [täältä](#).